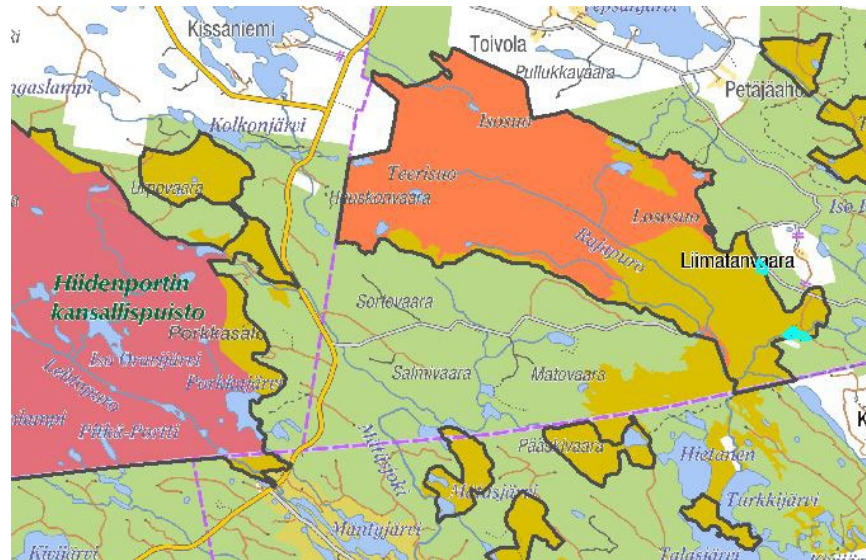

BEETLES-LIFE

(LIFE17/NAT/FI/000181)

Haapajatkumon turvaaminen Teerisuo-Lososuolla

Metsähallitus, Pohjanmaan–Kainuun Luontopalvelut, Outi Isokääntä 2019

Tämä toimenpidesuunnitelma on laadittu Beetles-LIFE -hankkeessa EU-komission LIFE-rahoituksen tuella.

1 Yleiskuvaus

Lomakkeella annetaan hallinnolliset yleistiedot alueesta, kerrotaan suunnitelman tavoite ja sen mukaan tehtävien toimenpiteiden pinta-alat sekä kuvataan suunnitteluprosessi.

Suunnittelualueen nimi	Beetles-Life haapatyöt 2019	Pinta-ala (ha)	9,50
		Josta vettä (ha)	0
		Päivämäärä	
Kunta / kunnat		Kunta osa	
Kuhmo		Vepsä	
Puistoalue			
672- Kainuu ja Koillismaa			
ELY-keskus			
14- Kainuu			
Tekijä(t)			
Outi Isokääntä			
Suunnitelman tavoite / tavoitteet	Lisätään haavan elintilaa pienaukotuksella ja puuston raivauksella. Hirvien laidunnuksen estämiseksi haapojen ympärille pystytetään hehtaarin aitaus. Kohdelaji on haavansahajumi.		
Suojelualueet ja muut alueet			
Koodi	Nimi	Pinta-ala, (ha)	Pinta-ala suunnittelualueella
FI1200221	Teerisuon - Lososuon alue	3043,15	9,40
MLO351671	Teerisuon-Lososuon alue (nat,amo)	928,55	9,39
Erityisarvot		Luokka / arvo	Pinta-ala (ha)
Kaava		Merkintä	
Muut aluetta koskevat suunnitelmat ja selvitykset	Vuosi	Kattavuus	
Suunnitelman osallistaminen ja tiedotus			
Tapahtuma	Päiväys	Henkilö / organisaatio	

1A Tiivistelmä

Toimenpidesuunnitelma	Beetles-Life, Haapajatkumon turvaaminen Teerisuo-Lososuolla
Tiivistelmä suomeksi	Teerisuo – Lososuo Natura-alue on laajuutensa vuoksi yksi tärkeimmistä elinympäristöistä uhanalaisille lajeille Etelä-Kainuussa. Kuhmon vanhojen metsien haapasukupolvi on noin 200-vuotias eikä uusiudu luontaisesti, mistä seuraa toimenpidetarve haapajatkumon turvaamiseksi. Toimenpidekohteella kasvaa n. 26-vuotias istutusmännikkö sekä haapaa, rauduskoivua ja raitaa. Pienaukoilla, raivauksella, nuorten haapojen aitaamisella ja aidan ylläpidolla pyritään edistämään haapojen kasvua ja estämään hirvien laidunnusta. Aitana käytetään käytöstä poistettua metsäpeura-aitaa, joka pystytetään kyllästettyjen aitatolppien varaan. Kohdelaji haavansahajumi on erityisesti suojeltu ja vaarantunut kovakuoriaislaji, josta ei ole Natura-alueelta havaintoa. Lajin lähin tunnettu havaintopaikka on Kolilla, Lieksassa. Toimenpiteillä pyritään turvaamaan haavasta riippuvaisten lajien säilymistä myös tulevaisuudessa. Toimenpiteet toteutetaan osana EU-rahoitteista Beetles-LIFE -hanketta vuosina 2019–2022.
Tiivistelmä englanniksi	
Tiivistelmä ruotsiksi	

2 Alueen nykytila; yhteenveto

Ennallistamista tai luonnonhoitoa rajoittavat arvot tai piirteet.

Yleiskuvaus

Teerisuon - Lososuon soidensuojelualue perustettiin vuonna 1988 (2119 ha) Kuhmon lounaiskulmaan Sotkamon ja Nurmeksen rajalle. Vanhojen metsien suojeluohjelmassa suojeluun varattiin 929 ha, joka on Luontopalvelujen hallinnassa, mutta jota ei vielä ole perustettu suojelukiinteistöksi. Edellä mainitut alueet sisältyvät Teerisuon - Lososuon alueet -nimiseen Natura-alueeseen. Toimenpiteet kohdistuvat Natura-alueen kaakkoisreunalle ja Naturan rajalle biotooppikuvioille, jotka eivät täytä Natura-luontotyyppien kuvausta. Toimenpidekuviot rajautuvat Naturan ulkopuolella Metsätalous Oy:n hallinnassa oleviin talousmetsäalueisiin. Naturan ulkopuolella on yksityinen kiinteistö n. 9 metriä toimenpidekuvioista 30. Naturan sisällä Hukkapuron varrella on yksityinen kiinteistö, joka rajautuu toimenpidekuvioon nro 28.

Tärkeimmät luontoarvot

Luontotyytit	Toimenpidekuvioiden lähellä on luonnonmetsät, puustoiset suot ja pikkujotet ja purot -luontotyyppejä. Toimenpidekuviolla säilytetään Hukkapuron varren puustoisuus ja varjostus. Haavan lisäksi pienaukkojen teossa ja raivauksessa huomioidaan myös muut lehtipuut, erityisesti raita, jolle myös luodaan kasvutilaa.
Lajisto	Natura-alueella on paljon havaintoja uhanalaisista ja silmälläpidettävistä lajeista. Toimenpidekuvioiden lähellä on edustavuudeltaan erinomaisia puustoisia soita (korpia) ja luonnonmetsiä, missä on havaittu mm. korpikolva ja liito-orava. Toimenpiteet eivät heikennä näiden lajien tilaa. Haapalajit kuten liito-orava tarvitsevat haapajatkumoa, joten toimenpiteet hyödyttävät näitä lajeja, mikäli tavoitteet saavutetaan. Tiedossa olevista lintudirektiivin liitteen I lajeista toimenpidealuetta voivat käyttää elinympäristönään pyy tai metso. Toimenpiteet eivät muuta aluetta niille sopimattomaksi. Lisäksi pienaukkohakkuut ja raivaus toteutetaan syyskuussa, jolloin lintujen pesimäaika on ohi.
Yhteenveto maankäytön historiasta tai alueen luonnosta aikaisemmin sekä vertailu nykyiseen	Toimenpidekuvioiden puusto on muodostunut avohakkuun jälkeen. Istutusmännikkö on noin 26-vuotias.

Erityisarvot (voivat rajoittaa hoitoa tai ennallistamista)

Erityisarvo		Lisätiedot
Virkistyskäyttöä tai -rakenteita	on ☒ ei ☐	Retkeilyreitit ovat Natura-alueen länsipäässä. Metsästys ja kalastus on sallittua voimassa olevien säädösten mukaisesti. Alue kuuluu pienriistan metsästysalueeseen Etelä-Kuhmo 5619.
Erityisiä maisema-arvoja	on ☐ ei ☒	Toimenpiteet eivät heikennä maisema-arvoja.
Muinaisjäänneksiä	on ☐ ei ☒	Toimenpidealueella ei ole tiedossa merkittäviä muinaisjäänneksiä. Jos niitä maastossa havaitaan, ne otetaan toimenpiteissä huomioon.
Suojelualueen rajan läheisyys	on ☒ ei ☐	Toimenpidekuviot ovat Naturan rajalla ja ne rajautuvat Metsätalous Oyn:n hallinnassa oleviin samanikäisiin talousmetsäalueisiin.
Pohjavesialue	on ☐ ei ☒	Toimenpiteillä ei ole vaikutusta pohjaveteen.
Muita erityispiirteitä	on ☒ ei ☐	Naturan sisällä on yksityinen kiinteistö, joka rajautuu tp-kuvioon nro 28. Toimenpiteet rajataan niin, ettei niillä ole vaikutusta kiinteistöön.
Uhanalaisia lajeja	☐	Direktiivilajeja ☐ Uhanalaisia luontotyyppejä ☐ Natura 2000 –luontotyyppejä ☐

2A Natura 2000 –luontotyytit ja uhanalaiset luontotyytit

Luontotyytit suunnittelualueella ja alueeseen sisältyvillä suojelualueilla

Natura 2000 –luontotyytit suojelualueilla				Luontotyyppien edustavuus			
Suojelualue	N2000 –luontotyytin koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala	Erinomainen	Hyvä	Merkittävä	Ei merkittävä
FI1200221							
MLO351671							

Suojelualue	Natura 2000-luonto-tyyppien peittämä alue suojelualueittain	Inventoimaton maa-alue suojelualueittain	Inventoimaton vesialue
FI1200221	0	0	0
MLO351671	0	0	0

Natura 2000 –luontotyytit suunnittelualueella		Luontotyyppien edustavuus			
Luontotyyppi	Pinta-ala	Erinomainen	Hyvä	Merkittävä	Ei merkittävä
Pinta-ala yhteensä					

Uhanalaiset luontotyytit (LuTU) suunnittelualueella				
Luontotyyppi	Pinta-ala	Uhanalaisuusluokka		
		Suomi	Etelä-Suomi	Pohjois-Suomi

2B Muut luontotyyppitiedot

Lomakkeella listataan suunnittelualueen inventointiluokat ja kasvillisuustyyppitiedot.

Inventointiluokka	Pinta-ala (ha)	Kasvillisuustyyppi	Kasvillisuustyyppin pinta-ala inventointiluokittain (ha)
Sammal-varpu (tuore)	8,35	300605 - Puolukka-mustikkatyyppi (mb) VMT	8,35
Sammal-varpu-ruoho (lehtomainen)	1,16	300705 - Kurjenpolvi-käenkaali-mustikkatyyppi (mb) GOMT	1,16
Inventoimaton maapinta-ala suunnittelualueella	0		

2C Lajisto

Suunnittelualueen merkittävä lajisto.

Suojelualueen tunniste	Laji ¹⁾	Suojelustatus					Elinympäristö	Isäntä- / ravintokasvi	Vieraslaji ⁷⁾
		D ²⁾	e/u ³⁾	R ⁴⁾	U ⁵⁾	Muu status ⁶⁾			
FI1200221, MLO351671	haapanokikirsikäs		U		VU		havainto 10 km2-ruutu		
FI1200221, MLO351671	haavanarinakääpä		-		LC		havainto 1 km2-ruutu		
FI1200221, MLO351671	ruostekääpä		-		LC		havainto 1 km2-ruutu		

Sensitiiviset lajit: 0 kpl

- 1) Lihavoituna ne direktiivilajit, jotka olivat peruste valita ko. alue Natura 2000 -alueverkostoon
2) D = EU:n Lintudirektiivin liitteessä 1 tai Luontodirektiivin liitteessä II tai IV mainittu laji
3) e = erityistä suojelua tarvitseva laji , u = uhanalainen laji
4) R = rauhoitettu laji
5) U = Valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalainen tai silmällä pidettävä laji Uhanalaisuusluokitus: CR = Äärimmäisen uhanalainen, EN = Erittäin uhanalainen, VU = Vaarantunut, NT = Silmällä pidettävä, RT = Alueellisesti uhanalainen
6) H = Harvinainen, V = Vaatelias , M = Muu
7) Vain poistettavat vieraslajit merkitään

3 Tavoitteet ja toimenpiteet

Toimenpidealueet ja niillä tehtävät toimenpiteet riittävän yksityiskohtaisesti toiminnan suorittamista varten

Tavoite	Toimenpiteet kuvioittain 1)	Toimenpiteen pinta-ala (ha) 3)	Tavoitteen pinta-ala (ha) 4)	Osasto	Kohdetunnus	Priorisointi 2)	Osa-alue 5)
	Laji						
9- Muun lajin elinympäristön hoito, lisäksi tekstikenttään laji	964- Muu puuston käsittely	2,95		333	637	Kiireellinen	
		4		333	891	Kiireellinen	
		1,16		333	585	Kiireellinen	
		1,40		333	145	Kiireellinen	
		9,51					
	991- PB Aitaaminen	1		333	891	Kiireellinen	
		1					
	Kokonaispinta-ala (ha)	10,51	9,51				
Toimenpiteiden kokonaisala (ha) 6)	13,51	Toimenpiteiden kattavuus (ha) 7)		9,51			
Osa-alueet 6)							
Alueen numero	Tavoite		Tavoite pinta-ala	Alueen kuvaus		Toimenpide pinta-ala	Toimenpide

1) Jokainen toimenpide omalle rivilleen tavoitteittain. Esim. mikäli sama toimenpide esiintyy neljällä biotooppikuvioilla, tavoite kirjautuu neljälle riville, joista jokainen saa oman biotooppikuvionsa pinta-alan. Toiseen sarakkeeseen kuvionumero.

2) Toimenpiteiden suositeltava kiireellisyys. Johdetaan biotooppikuvioilta, muutetaan tarvittaessa käyttäjän toimesta.

3) Kunkin toimenpiteen kokonaisala: Esim. mikäli toimenpide on merkitty neljälle biotooppikuvioille, kokonaisala on näiden biotooppikuvioiden yhteenlaskettu ala.

4) Kaikkien yksittäisen tavoitelajin omaavien biotooppikuvioiden yhteenlaskettu pinta-ala: esim. soiden ennallistaminen –tavoitteen kaikkien biotooppikuvioiden yhteenlaskettu pinta-ala

5) Erillisellä toiminnolla muodostetun osa-alueen numero

6) Kaikkien toimenpiteiden yhteenlaskettu pinta-ala; päällekkäiset summautuvat.

7) Toimenpiteiden horisontaalinen pinta-ala; päällekkäiset eivät summaudu.

8) Osa-alue muodostetaan erillisellä toiminnolla sen jälkeen kun tavoite-taulukosta on aktivoitu osa-alueeseen sisällytettävät rivit. Osa-alueet voidaan muodostaa vain saman tavoitteen omaavista kuvioista.

4A Toimenpiteet ja kustannukset

Lomakkeella kuvataan arviot toimenpiteiden kustannuksista ja tuloista.

Aiheuttaja	Kustannus, €	Tulo, €	Huom.
			Kustannukset arvioidaan työkohdesuunnittelun yhteydessä (työkohde 2441).

4B Toimenpiteet ja kustannukset (Vanhat kustannustiedot)

Lomakkeella kuvataan toimenpiteet, arvioidaan vaadittavat resurssit töiden toteuttamiseksi ja hakattavat puutavaralajit. Toimenpiteet ja pinta-alat johdetaan biotooppikuvioilta laskemalla yhteen saman toimenpiteen omaavien biotooppikuvioiden pinta-alat.

Toimenpide	Laatu	Pinta-ala (ha)	Määrä	Yksikkö	Tunnit	€	Huomiot
964 - Muu puuston käsittely		2,95					
964 - Muu puuston käsittely		4					
964 - Muu puuston käsittely		1,16					
964 - Muu puuston käsittely		1,40					
991 - PB Aitaaminen		1					

Myytävä puutavara lajeittain eroteltuina

Puutavaralaji	Määrä (m³)

Kustannuksia aiheuttavat työaika-arviot, yhteenveto

Kustannustekijä	Työpäiviä	Muu

5A Vaikutukset Natura 2000 –alueeseen

Toimenpiteiden vaikutukset Natura 2000 -luontotyyppeihin ja direktiivilajeihin (+ : positiivinen, - : negatiivinen, o : ei vaikutusta). Direktiivilajeista arvioidaan vaikutukset vain luontodirektiivin liitteiden II ja IV sekä lintudirektiivin liitteen I lajeihin.

Natura 2000 - aluekoodi	Natura 2000 –luontotyyppi		Toimenpide	Arvioitu vaikutus	Vaikutusala	Kohdentuminen	Perustelu positiivisille tai negatiivisille vaikutuksille
FI1200221							
MLO351671							
Suojelualueko- odi	Direktiivilaji	Direktiivin liite (lajien osalta)	Toimenpide	Arvioitu vaikutus	Vaikutusala	Kohdentuminen	Perustelu positiivisille tai negatiivisille vaikutuksille
MLO351671	haapanokikirsikäs						
FI1200221	haapanokikirsikäs		MuuPuuKäs	+ ; positiivinen vaikutus	9,5	Suunnittelualueen sisäpuolelle	Pitkällä aikavälillä laji hyötyy haapajatkumon turvaamisesta. Kaksisiipinen elää vanhoilla tuoreilla ja lehtom. kankailla. Uhkatekijöinä vanhojen metsien ja kookk. puiden sekä lahoppuun väheneminen.
MLO351671	haavanarinakääpä						
FI1200221	haavanarinakääpä		MuuPuuKäs	+ ; positiivinen vaikutus	9,5	Suunnittelualueen sisäpuolelle	Laji hyötyy haapajatkumon turvaamisesta pitkällä aikavälillä.
MLO351671	ruostekääpä						
FI1200221	ruostekääpä		MuuPuuKäs	o; neutraali vaikutus	0	Suunnittelualueen sisäpuolelle	Ruostekääpä elää järeällä kuusimaapuulla, mitä toimepidekuvioilla ei ole.
Natura 2000-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta perusteluineen			Ei tarvita	☒	Tehtävät toimenpiteet eivät oleellisesti heikennä niitä arvoja, joiden perusteella alue/alueet on valittu Natura 2000 –verkostoon. Tämän perusteella toimenpiteet eivät vaadi luonnonsuojelulain (1996/1096 65 §) mukaista Natura 2000-arviota.		
			Tarvitaan	☐			

Sensitiiviset lajit: 0 kpl

5B Muut vaikutukset luontoon, ympäristöön ja käyttöön

Arviointi kohdistuu suunniteltujen toimenpiteiden suunnittelualueelle tai sen ulkopuolelle aiheutuviin vaikutuksiin, jotka eivät liity alueen Natura 2000-arvoihin. Lomakkeella arvioidaan toimenpiteiden negatiivisia ja positiivisia vaikutuksia luontoon (esim. kasvillisuustyytit ja lajit), ympäristöön ja alueen käyttöön.

Toimenpide	Kohdentuminen	Arvioitu vaikutus	Kuvaus; esim. toimet negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi.
Muu puuston käsittely	Suunnittelualueen sisäpuolelle	+ ; positiivinen vaikutus	Haavalle kasvutilaa ja valoa.
PB Aitaaminen	Suunnittelualueen sisäpuolelle	+ ; positiivinen vaikutus	Aita estää hirvien laidunpaineen.

6 Seuranta, selvitys- ja tutkimustarpeet sekä viestintä

Lomakkeella kuvataan toimenpidealueilla oleva tai niille suunniteltu erityisseuranta (joka ei ole osa toimenpidealueiden normaalia hoitoseurantaa), mahdolliset tulevaisuuden selvitys- ja tutkimustarpeet sekä viestintä.

Seurantavuosi	Kuvio/osa-alue	Seurantatyyppi	Seurantamenetelmä
2022		Tarkistetaan aidan kunto ja toimenpiteiden vaikutukset haapoihin.	Aita korjataan tarpeen mukaan. Valokuvaus.
2020		Tarkistetaan aidan kunto.	Aita kierretään ja korjataan tarpeen mukaan.
2021		Tarkistetaan aidan kunto.	Aita kierretään ja korjataan tarpeen mukaan.
Ajankohta	Tutkimustarve		
Pvm	Viestintä		
	Toimenpiteistä viestitään hankkeen muun viestinnän yhteydessä.		

7 Yhteenveto lausunnoista, maanomistajien muutosehdotuksista sekä Metsähallituksen vastineet

Lausuja	Esitetty muutosehdotus / kommentti	Metsähallituksen vastaus / muutokset suunnitelmaan

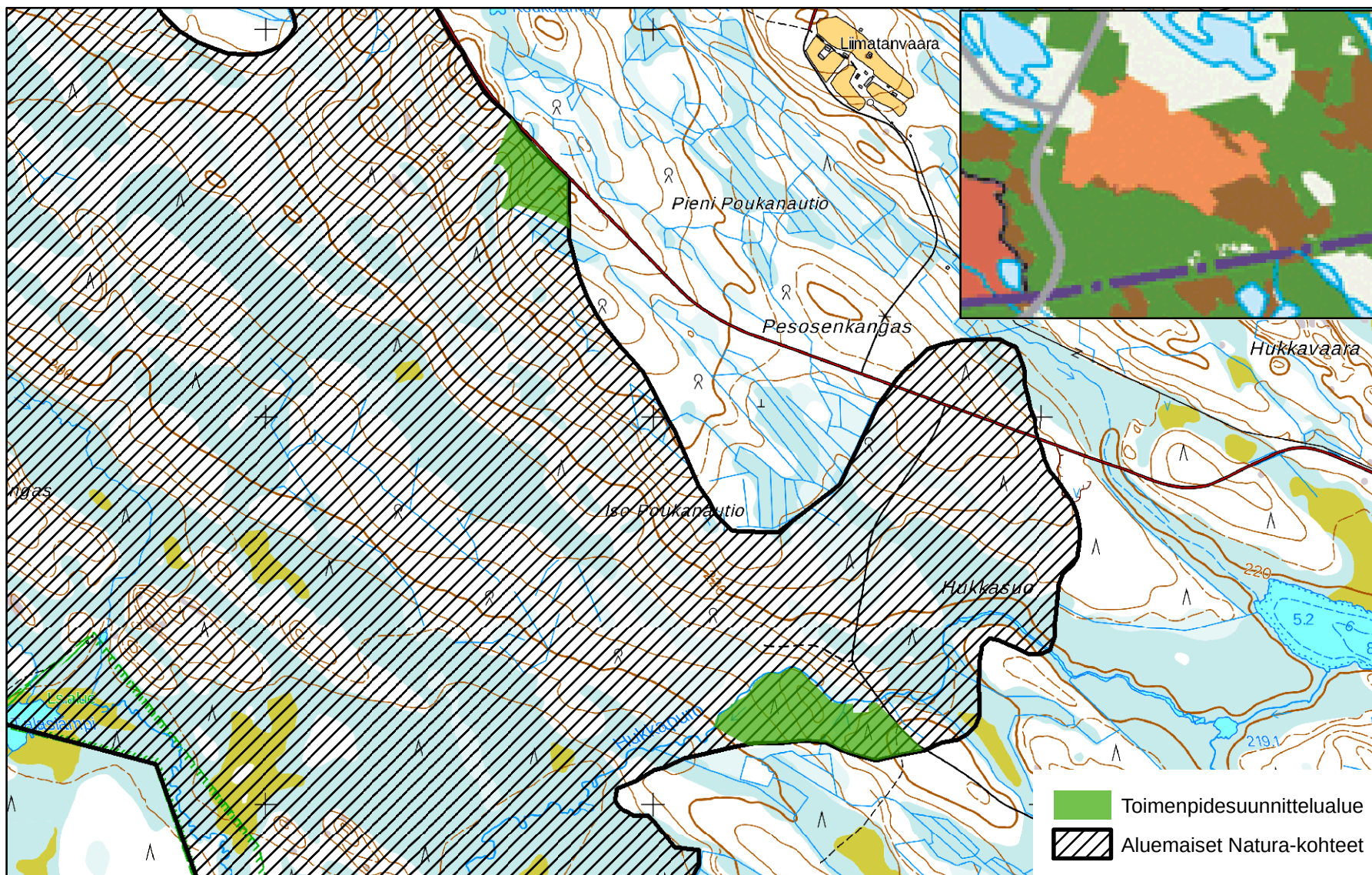
8 YSA-kohteiden rajoitukset ja rasitteet

Nimi	Tunnus	Rajoituspinta-ala (ha)	Rajoitustyyppi	Liikkumisrajoitusaika	Lisätietoja
Pinta-ala yhteensä (ha)					

Teerisuon - Lososuon haavan uudistumisen edistäminen, Beetles-Life

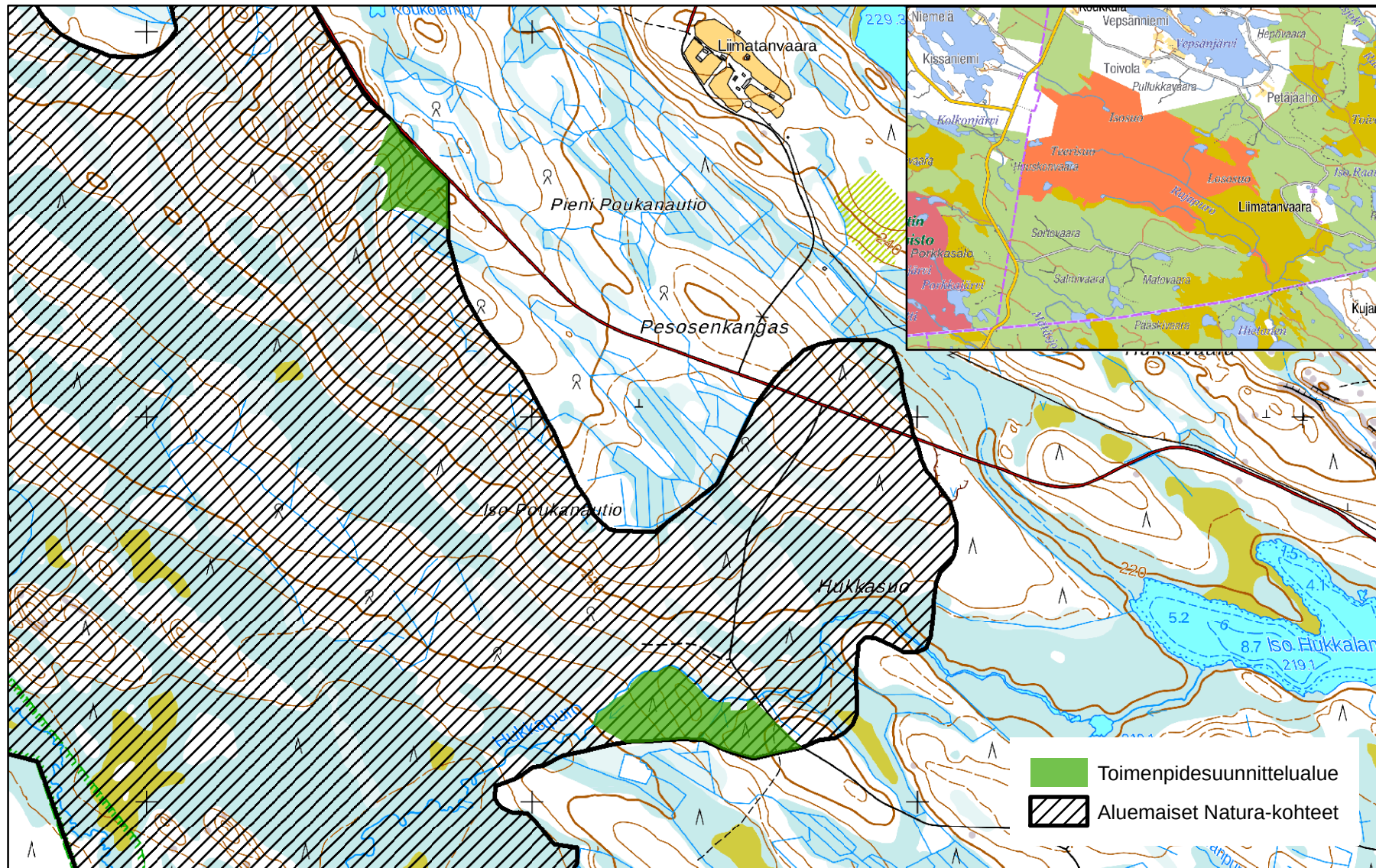
1:15 000

LIITE 1. Toimenpidesuunnittelualue, Haapajatkumon turvaaminen Teerisuo-Lososuolla, Beetles-Life

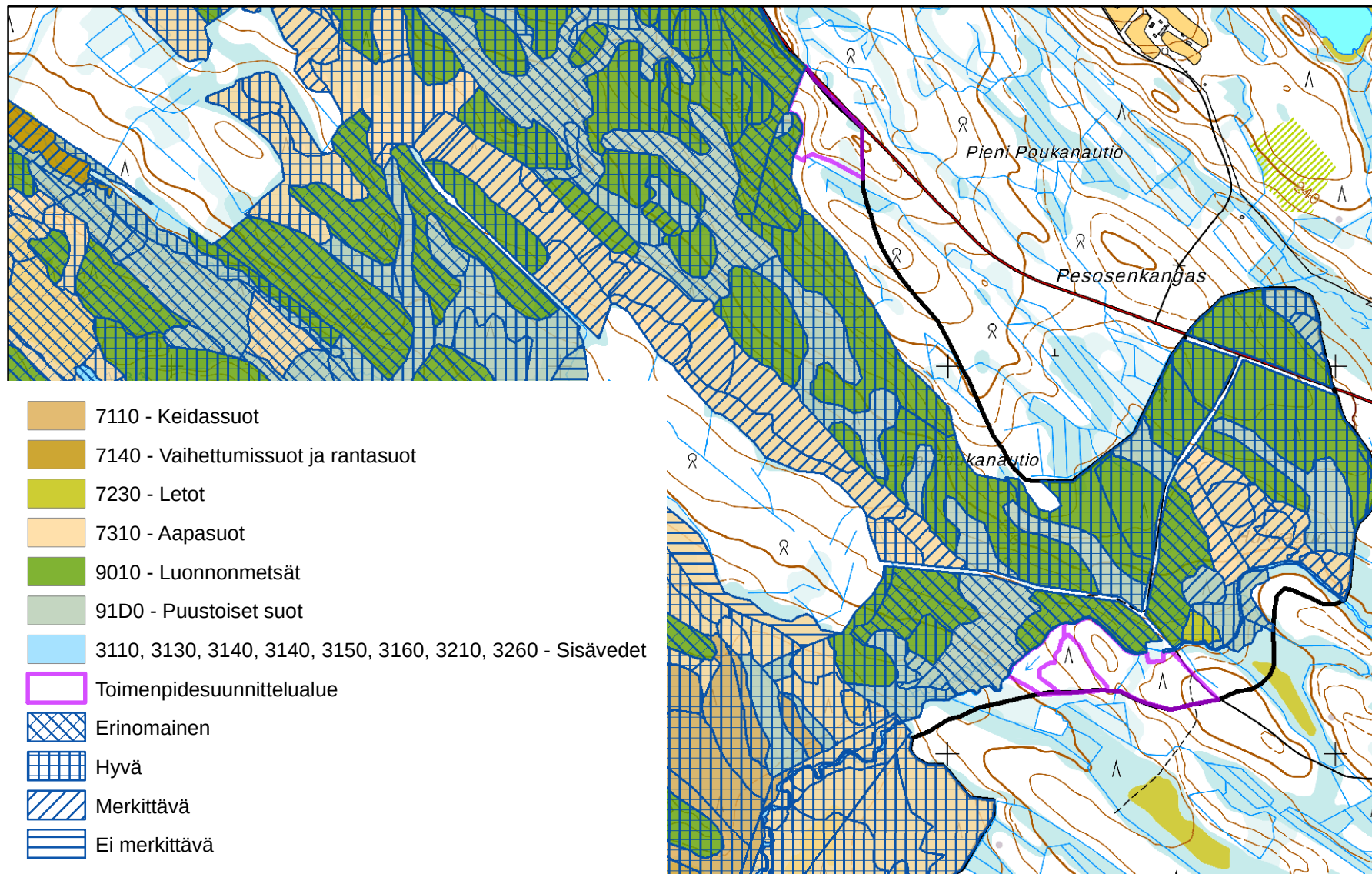
1:15 000

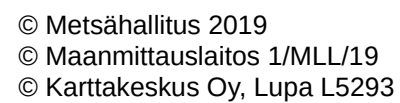
LIITE 2. Natura-luontotyytit edustavuuksineen,
Haapajatkumon turvaaminen Teerisuo-Lososuolla, Beetles-Life
(suunnittelualueella ei ole Natura-luontotyypejä)

1:15 000

N
1:13 000

Liite 4

Vastuuvapaus

Nämä hoitotyöt suoritetaan osana EU-rahoitteista Beetles LIFE-hanketta vuonna 2022. Hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

English summary

Teerisuo-Lososuo Natura 2000 site is one of the key areas for endangered species in southern Kainuu. The aspens in these old growth forests have reached the age of 200 years and they are not any more regenerating naturally. Thus there is a clear need to ensure the aspen continuum. Aspen promotion includes small scale clearings and fencing to keep elks away. Actions aim to secure the future of aspen dependent species.

This action plan has been drawn up in the Beetles LIFE project with the support of LIFE funding from the European Union. The contents of this material reflect the views only of the author, and neither the Commission nor CINEA can be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.